

Tuairim ó Choiste Eorpach na Réigiún — Comhtháthú digiteach

(2022/C 498/08)

Rapóirtéir: Gaetano ARMAO (IT/PPE), Leas-Uachtarán agus Aire réigiúnach Réigiún na Sicile**MOLTAÍ BEARTAIS**

TÁ COISTE EORPACH NA RÉIGIÚN (CnaR)

Réamhrá

1. á athdhearbhú ón tús go bhfuil an comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach ar cheann de na príomhchuspóirí a léirítear sa Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (Airteagal 174) chun forbairt chomhchuí agus chothromaithe a bhaint amach go beacht ar fud an Aontais Eorpaigh agus a réigiún;
2. á chur i bhfios go n-éilítear le coincheap an “chomhtháite dhigitigh” go n-aithneofaí an ról ríthábhachtach atá ag an teicneolaíocht inár saol, agus go gceanglaítear leis go ndéanfar na cuspóirí Comhtháthaithe a chomhtháthú i gcearta digiteacha, i bprionsabail dhigiteacha agus i mbeartaís dhigiteacha an Aontais, agus á iarraidh go ndéanfaí athbhreithniú dá réir ar Airteagal 175 CFAE;
3. á mheabhrú gur leag Coiste Eorpach na Réigiún béim i dTuarascáil Bhliantúil 2021 ar Bharaiméadar Bliantúil Réigiúnach agus Áitiúil an Aontais ar an gcomhtháthú digiteach mar áis lárnach chun sochaithe cuimsitheacha a chruthú san Aontas. Luaítear inti gur gné thábhachtach bhreise é an “comhtháthú digiteach” de choincheap traidisiúnta an chomhtháthaithe eacnamaíoch, shóisialta agus chríochaigh a shainmhínítear sa Chonradh ar an Aontas Eorpach ⁽¹⁾. Is féidir leis an digiteáil cuidiú le héagothromaíochtaí sóisialta agus críochacha a laghdú trí dhul i dteagmháil le saoránaigh a bheadh eisiata ó sheirbhísí áirithe nó nár leor an leas a bhainfeadh siad as seirbhísí murach sin;
4. á mheabhrú go gciallaíonn coincheap an chomhtháthaithe dhigitigh ⁽²⁾, agus an t-ionchur is gá chun é a bhaint amach ar bhealach nithiúil, mar a leagtar amach i mórstaidéar fadbhreathnaitheach ó Choiste Eorpach na Réigiún ⁽³⁾ le déanaí, go bhfuil rochtain chuibhíúil ag gach saoránach san Eoraip ar an idirlíon agus ar sheirbhísí digiteacha agus go bhfeabhsófar ceannasacht agus athléimneacht bhonneagar digiteach an Aontais;
5. á chur in iúl go láidir nach mór don Aontas Eorpach iarracht a dhéanamh chun an t-aistriú digiteach a dhéanamh chomh hinrochtana agus is féidir do shaoránaigh uile an Aontais agus aird ar leith a thabhairt ar chabhair a thabhairt do na réigiúin bheagfhorbartha, mar aon leo siúd atá thíos le míbhuntáistí buana nádúrtha nó déimeagrafacha, amhail na hoileánaí, na réigiúin is forimeallaí agus na réigiúin oileánacha, trasteorann agus shléibhteacha, chun dlús a chur lena gclaoclú digiteach, i bhfianaise na ndúshlán uathúil atá os a gcomhair agus a gcuid sócmhainní á n-uasmhéadú acu. Ní mór don Aontas a chur in iúl freisin a thábhachtaí atá an comhoibriú idir píaraí;
6. á aithint, cé gur uirlis lárnach í an teicneolaíocht chun cabhrú linn dul in oiriúint do chásanna dúshlánacha a dhéanann difear do gach réimse den tsochaí, gur léirigh an ról tábhachtach atá ag an teicneolaíocht dhigiteach i ndáil le freagairt agus athléimneacht a chothú i leith COVID-19, go bhfuil easnaimh sa bhonneagar digiteach agus sa litearthacht, agus go bhfuil na bearnaí digiteacha san Aontas níos suntasaí dá bharr;

⁽¹⁾ An Baraiméadar Réigiúnach agus Áitiúil, Caibidil IV — An t-aistriú digiteach ar an leibhéal áitiúil agus réigiúnach, lch. 63.

⁽²⁾ Tuairim ó Choiste na Réigiún Eoraip dhigiteach do chách: réitigh chliste agus chuimsitheacha a chur ar fáil ar an láthair (Níl leagan Gaeilge ann) (Rapóirtéir: Anne Karjalainen, FI, PSE).

⁽³⁾ Susanna Fontana, Fabio Bisogni (Fondazione FORMIT), Simona Cavallini, Rossella Soldi (Progress Consulting S.r.l.), Staidéar Críochach fadbhreathnaitheach maidir le haghaidh a thabhairt ar an mbearna dhigiteach agus comhtháthú digiteach a chur chun cinn, 16 Bealtaine 2022 (dréacht).

Dúshlán nach mór aghaidh a thabhairt orthu

7. á mheabhúr gur téarma é an “bhearna dhigiteach” lena dtagraítear do leibhéal éagsúla rochtana agus úsáide teicneolaíochtaí na faisnéise agus na cumarsáide agus, go sonrach, do na bearnaí maidir le rochtain agus úsáid seirbhísí digiteacha atá bunaithe ar an idirlíon⁽⁴⁾; á chur i bhfios go láidir nach mór nascacht ardluais do gach duine san Aontas Eorpach, i gcathracha agus i gceantair thuaithe agus iargúlta, a bheith ina seirbhís leasa ghinearálta agus go gcaithfear léi dá réir sin;

8. á chur i bhfios go láidir go gcruthaítear le cineálacha digiteacha cumarsáide dúshlán nua do phróisis dhaonlathacha freisin. Is iad na meáin shóisialta príomhfhoinsí nuachta roinnt mhaith daoine, ach is annamh a dhéanann oibreoírí na meán sin seiceálacha fíricí. D’fhéadfadh deighilt agus ilroinnt shóisialta a bheith mar thoradh ar an díospóireacht a bhíonn ar siúl ar líne maidir leis na meáin shóisialta, agus tá baol an-ard ann go n-imreofaí tionchar ar úsáideoirí, go háirithe trí úsáid a bhaint as algartaim a bhfuil tionchar acu ar iompraíocht na n-úsáideoirí sin;

9. á chur in iúl go láidir nach mór don chomhtháthú digiteach aghaidh a thabhairt ar na cúiseanna leis an mbearna dhigiteach san Aontas atá ag dul i méid agus ar na dúshláin atá os comhair na réigiún sin atá fós ag titim chun deiridh, cé go bhfuil iarracht á déanamh acu an bhearna dhigiteach a líonadh agus cé nach n-aithnítear go hoifigiúil gur bagairt do chomhtháthú an Aontais é leathnú na bearna digití;

10. á chur i dtreis go bhfuil saintréithe sonracha geografacha, eacnamaíocha, déimeagrafacha agus sóisialta ag na réigiúin is forimeallaí, na hoileáin, na réigiúin trasteorann agus shléibhtiúla, agus na réigiúin sin a bhfuil dúshlán dhéimeagrafacha le sárú iontu⁽⁵⁾, lena mbaineann dúshlán uathúla. Áirítear orthu sin méid theoranta (maidir le dromchla, an dlús daonra, agus an geilleagar), margadh áitiúil teoranta agus deacracht maidir le barainneachtaí scála a bhaint amach, costais arda iompair, caidreamh idir-thionsclaíoch lag forbartha, easnamh i scileanna fiontraíochta, bonneagar agus soláthar seirbhísí do ghnólachtaí (i gcomparáid le cinn ilchríochacha) agus seirbhísí sóisialta agus oiliúna laghdaithe do shaoránaigh. Ina theannta sin, tá ualach de chineál difriúil os comhair oileánaí atá thíos le hoileánachas dúbailte nó triarach, mar a shonraítear le déanaí sa tuarascáil ó Pharlaimint na hEorpa maidir le “Oileáin agus an beartas comhtháthaithe: an staid reatha agus dúshlán a bheidh ann amach anseo”⁽⁶⁾;

11. á chur in iúl gur ábhar imní dó nach bhfuil laghdú ag teacht ar na bearnaí digiteacha atá ann cheana, ach go bhfuil siad ag dul i méid i ndáiríre bunaithe ar na príomhghnéithe seo a leanas den chlaochlú digiteach san Aontas⁽⁷⁾:

- níl sonraí maidir le leibhéal na mbunscileanna digiteacha ar fáil ar an leibhéal áitiúil ná ar an leibhéal réigiúnach. Ina ionad sin, úsáideadh seachtháscaire maidir le cumas daoine aonair an t-idirlíon a úsáid go laethúil. Cé go bhfuil an bhearna dhigiteach uirbeach-thuaithe á dúnadh i roinnt Ballstát in iarthar an Aontais ó thaobh scileanna digiteacha de (an Ghearmáin, an tSualainn, an Ísiltír agus an Bheilg), tá sí fós suntasach sna Ballstáit eile go léir;
- i réimse na nascachta agus an bhonneagair dhigitigh, tá limistéir thuaithe fós ag titim chun deiridh maidir le cumhdach Rochtain na Chéad Ghluíne Eile (NGA) agus cumhdach iomlán na dteaghlach ag a bhfuil líonraí ardacmhainne;
- déantar claochlú digiteach gnólachtaí a thomhas trí líon na n-aonbheannach (gnólacht nuathionscanta ag a bhfuil luach margaidh iomlán níos mó ná USD 1 bhilliún) atá lonnaithe san Aontas Eorpach, rud a léiríonn go bhfuil na gnólachtaí sin lonnaithe den chuid is mó ar mhór-roinn na hEorpa agus i réigiúin na bpríomhchathracha;
- ó 2019 go 2020, tháinig méadú ar an mbearna i ndigiteáil na seirbhísí poiblí idir daoine aonair a bhfuil cónaí orthu i gcathracha agus iad siúd a bhfuil cónaí orthu i gceantair uirbeacha;
- á thabhairt dá aire nár cheart neamhaird a thabhairt ar chás sonracha na réigiún is forimeallaí. I bhfianaise nádúr uathúil agus casta stad na réigiún sin, is gá beartais Eorpacha a oiriúnú dá saintréithe sonracha (mar a aithnítear in Airteagal 349 CFAE), ní hamháin ar mhaithe le prionsabal an chomhtháthaithe eacnamaíoch agus shóisialta, ach ar mhaithe leis an gcomhtháthú digiteach chomh maith;

⁽⁴⁾ ECFE (2021), *Bridging Connectivity Divides*, Páipéir ECFE um an nGeilleagar Digiteach, Uimh. 315, Foilsitheoireacht ECFE, Páras. Ar fáil ar líne: <https://doi.org/10.1787/e38f5db7-en>

⁽⁵⁾ Cónaíonn 17.7 milliún duine ar 362 oileán ina bhfuil níos mó ná 50 áitritheoir in 15 thír san Eoraip; sna réigiúin sin, tá OTI per capita faoi bhun 80 % de mheán an Aontais agus baineann cuid shuntasach díobh fós le catagóir an réigiúin thearcfhorbartha. (Source: <https://www.regione.sicilia.it/la-regione-informa/estimation-insularity-cost-sicily>).

⁽⁶⁾ (A9-0144 / 2022-159), [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079\(INI\)&l=de](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079(INI)&l=de)

⁽⁷⁾ Foinsé: Baraiméadar Bliantúil Réigiúnach agus Áitiúil an Aontais, 2021, Caibidil IV – An t-aistriú digiteach ar an leibhéal áitiúil agus réigiúnach, Staid an chlaochlathaithe dhigitigh, lch. 69.

12. á thabhairt dá aire go bhfuil forluí idir roinnt réimsí beartais maidir leis na bearta atá le déanamh chun aghaidh a thabhairt ar na bearnaí digiteacha, rud a chiallaíonn gur iarracht chothrománach a bheidh i gceist leis an gcomhtháthú digiteach. Is díol sásaimh dó, dá bhrí sin, gur aithin an Chomhdháil ar Thodhchaí na hEorpa an comhtháthú digiteach mar chomhlánú ar an gcomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach ⁽⁸⁾; á mheas gur comhpháirt den chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach é an comhtháthú digiteach agus nach mór aghaidh a thabhairt air mar leas seirbhíse poiblí;

13. á chur in iúl go mbíonn tionchar ag an mbearna dhigiteach ar sheirbhísí a chuirtear ar fáil ar an leibhéal áitiúil sna réimsí seo a leanas:

- Cúram sláinte: easpa rochtana ar ríomhsheirbhísí sláinte; feasacht laghdaithe agus nochtadh níos mó do COVID-19 agus do phaindéimí amach anseo do dhaoine dínasccha.
- An t-oidreachas: rochtain mhíchothrom ar acmhainní oidreachais; tréimhse neamhghníomhaíochta sa phróiseas oidreachais; bíonn deacrachtaí ag daltaí tacaíocht theicneolaíoch a fháil óna dtimpeallacht teaghlaigh.
- Príomhsheirbhísí eile: méadú ar eisiaimh airgeadais i ngeall ar an treocht i dtreo sochaí gan airgead tirim; tá srian curtha ar an rochtain atá ag an bpobal dínasccha ar shochair phoiblí, i ngeall ar úsáid seirbhísí digiteacha amháin. Méadú ar an deighilt shocheacnamaíoch idir iad siúd a d'fhéadfadh a bheith ag obair go cianda trí mhodhanna digiteacha agus iad siúd nach bhféadfadh obair a dhéanamh.
- Méadú ar an eisiaimh sóisialta: d'fhéadfadh sé go gcuirfeadh an bhearna dhigiteach cosc ar dhaoine a bheith rannpháirteach i dtionscnaimh ar líne agus a gcearta daonlathacha a fheidhmiú.

14. agus seirbhísí digiteacha á ndearadh, ba cheart do riaracháin phoiblí agus d'eagraíochtaí eile a sholáthraíonn seirbhísí digiteacha díriú ar inrochtaineacht do dhaoine a bhfuil míchumas céadfach nó lagú scileanna digiteacha de chineál éigin acu, lena n-áirítear go mbeidh na seirbhísí sin inrochtana ó naisc a bhfuil srianta orthu i réimse an bhonneagair rochtana;

15. á chur in iúl gur oth leis nach raibh prionsabal maidir leis an gcomhtháthú digiteach lena n-áirítear nach bhféadfar aon réigiún ná duine ar lár ó thaobh nascachta agus inrochtaineachta de ina chuid fhoirmiúil den togra ón gCoimisiún Eorpach maidir leis “An Dearbhú Eorpach maidir le Cearta Digiteacha agus Prionsabail Dhigiteacha le haghaidh na Deacáide Digiti” ⁽⁹⁾;

16. á chur in iúl gur díol sásaimh dó gníomhaíochtaí spriocdhírthe amhail an leasú a rinneadh le déanaí ar Rialachán Ginearálta na Blocdhíolúine, lena leasaítear forálacha maidir le státchabhair a dheonú do líonraí leathanbhanda fosaithe agus an t-athbhreithniú leanúnach ar na Treoirínte Leathanbhanda. Mar sin féin, tá CnaR ag iarraidh go gcuirfí tuilleadh soiléireachta isteach maidir le cur i bhfeidhm rialacha státchabhrach i ndáil le bonneagair digiteach agus le simpliú breise na rialacha sin ⁽¹⁰⁾;

17. á chur i bhfios gur féidir níos mó coigiltí CO₂ a bhaint amach trí úsáid spriocdhírthe a bhaint as réitigh dhigiteacha. Is dúshlán mór é, áfach, an méadú atá ag teacht ar ídiú fuinnimh na lárionad sonraí, an trealamh teirminéil agus na líonraí tarchurtha. B'fhailí é gan creat sóisialta agus comhshaoil a bheith ag gabháil leis an digiteáil. Ní mór creat den chineál sin a bheith ag gabháil leis an digiteáil féin chun teorainn a chur le tomhaltas acmhainní agus chun éifeachtaí athfhillteacha a sheachaint, i gcás ina dtiocfaidh méadú ar thomhaltas mar thoradh ar ghnóthachain éifeachtúlachta;

An Comhtháthú Digiteach a bhaint amach

18. á thabhairt dá aire go bhfuil scileanna digiteacha agus an bonneagair digiteach ríthábhachtach chun gach gné eile den Chompás Digiteach a fhorbairt; dá bhrí sin, molann sé go dtabharfadh an Coimisiún Eorpach faoi straitéis, acmhainní agus sásraí comhordúcháin fadtéarmacha tiomnaithe agus go dtabharfadh sé gealltanais ina leith, agus go mbainfeadh leas as tionscadail mhórsála a bheidh bunaithe ar chomhar idir na Ballstáit, chun a áirithiú go mbeidh scileanna agus bonneagair dhigiteacha atá cothrom le dáta ag gach saoránach;

⁽⁸⁾ Comhdháil ar Thodhchaí na hEorpa, Tuarascáil ar an toradh deiridh, Bealtaine 2022, lch. 12. Togra: Iomaíochas an Aontais a fheabhsú agus an Margadh Aonair a dhoimhniú tuilleadh, Beart 14, lch. 56.

⁽⁹⁾ Dearbhú maidir le Cearta agus Prionsabail Dhigiteacha Eorpacha, 26 Eanáir 2022.

⁽¹⁰⁾ Féach tuarascáil RegHub 21st Century Rules for 21st Century Infrastructure – Overcoming obstacles to transport, digital, and green infrastructure deployment [Rialacha an 21ú haois do bhonneagair an 21ú haois – Bacainní móra ar úsáid an bhonneagair iompair, dhigitigh, agus ghlais]; ar fáil ag <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>

19. á mholadh go gcuirfí scileanna digiteacha cuí san áireamh i ngach iarracht a dhéanfar i réimse na foghlama ar feadh an tsaoil, d'fhonn gach saoránach Eorpach a chumhachtú chun leas a bhaint as an gceart ginearálta maidir le rochtain ar an idirlíon. Sa chomhthéacs sin, níor cheart a mheas gur oiliúint amháin atá san oideachas, ach gur bealach é chun é a chur ar chumas na saoránach rannpháirtíú go gníomhach agus machnamh a dhéanamh ar an eolas a chuirtear ar fáil dóibh;

20. á chur i bhfáth, i ndáil leis an méid sin, go bhfuil gá le béim ar leith a chur ar chumhachtú digiteach na ngrúpaí is leochailí, amhail na daoine scothaosta, chun a áirithiú go mbeidh roinnt bunscileanna acu ar a laghad agus chun tacú leis an óige sna réigiúin bheagfhorbartha a raibh tionchar suntasach ag an ngéarchéim ar a bhfeidhmíocht oideachais i ngeall ar an mbearna dhigiteach agus easpa rochtana ar oideachas iomchuí ar líne. Ba cheart difríochtaí réigiúnacha a chur san áireamh ar bhealach níos fearr i mbeartais an Aontais – agus béim níos mó a leagan ar na réigiúin bheagfhorbartha go háirithe – a mhéid a bhaineann le leithdháileadh an bhuiséid oideachais chun freagairt don éigeandáil oideachais atá ag titim amach le blianta beaga anuas. Ní mór deiseanna do leanaí ó mhionlaigh náisiúnta a chur san áireamh in ábhar an oideachais dhigitigh chun comhionannas a áirithiú idir na cúlraí sóisialta éagsúla go léir.

21. á chur i bhfáth, chun an litearthacht dhigiteach a bhaint amach ar fud an daonra, go bhfuil sé ríthábhachtach go mbeadh gach cuid den daonra liteartha ar bhonn leordhóthanach sna meáin chun iontaofacht na faisnéise a mheas, go háirithe i réimse na sláinte, an airgeadais agus na gcúrsaí reatha. Tá an méid sin fíorthábhachtach go háirithe mar gheall ar an méadú atá tagtha ar fheiniméin amhail an bhréagnuacht agus an fluathchaint;

22. á mholadh, mar obair leantach ar an Dearbhú maidir le Cearta agus Prionsabail Dhigiteacha Eorpacha a eisíodh le déanaí, go gcuirfeadh an Coimisiún Eorpach creat cuimsitheach, gníomhartha dlíthiúla agus ionstraimí i bhfeidhm chun cearta digiteacha Eorpacha a fhorfheidhmiú agus chun comhar níos dlúithe a chothú le saoránaigh na hEorpa chun a áirithiú go roinnfear prionsabail dhigiteacha agus go bhfreagróidh na prionsabail sin do riachtanais na sochaí. Go deimhin, ba cheart athbhreithniú a bheartú ar Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais a bunaíodh in 2000, agus na cearta digiteacha nua fógartha á gcur san áireamh;

23. á chur in iúl gur mór aige an moladh a chuir an Chomhdháil ar Thodhchaí na hEorpa ar aghaidh maidir le rochtain chothrom ar an idirlíon a bhunú mar cheart bunúsach do gach saoránach Eorpach. I ndáil leis an méid sin, tá sé ríthábhachtach rochtain iontaofa a bheith ar an idirlíon agus ar sheirbhísí digiteacha trí bhonneagar digiteach ceannasach athléimneach AE. Ba cheart bearta a dhéanamh chun iomaíocht chothrom agus oscailte a áirithiú agus chun monaplachtaí agus mí-úsáid ghinearálta chumhacht margaidh, gaibhniú díoltóirí, comhchruinniú sonraí agus spleáchas ar thríú tíortha i dtaca le bonneagar agus seirbhísí a chosc;

24. á mholadh, i gcomhréir leis an moladh a cuireadh chun cinn leis na moltaí sonracha do na hÚdaráis Rialála Náisiúnta, ó Chomhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach⁽¹⁾ go gcothófaí comhroinnt bonneagair (idir oibreoirí teileachumarsáide agus soláthraithe seirbhíse eile amhail cuideachtaí leictreachais, iarnróid etc.) chun na costais a bhaineann le líonraí leathanbhanda a imscaradh agus limistéir iargúlta a laghdú;

25. á chur i bhfios go bhfuil taithí dhearfach faighte ag roinnt mhaith réigiún a mhéid a bhaineann le comhpháirtíochtaí poiblí príobháideacha chun an bonneagar digiteach a mhéadú agus chun an bhearna dhigiteach a laghdú, agus á chur i bhfáth go bhfuil ról ag moil dhigiteacha réigiúnacha maidir leis an digiteáil a chur i bhfeidhm;

26. á chur i bhfios go láidir gur cheart don Choimisiún Eorpach agus do na Ballstáit na deiseanna a chuirtear ar fáil trí mhodhanna oibre díláraithe a threisiú, trí chónaí i gceantair thuaithe a chur chun cinn, agus ar oileáin agus i réigiúin shléibhteacha, mar aon le limistéir ina bhfuil pobail ísealdlúis agus scaipthe, agus trí na buntáistí a bhaineann le maireachtáil sna limistéir sin a threisiú. D'fhéadfadh maireachtáil níos inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil, na sochaí agus an gheilleagair de agus níos inacmhainne a bheith mar thoradh air sin, más rud é, i measc bunriachtanais eile, go ráthófar an comhtháthú digiteach, rud a chiallaíonn go mbeadh fáil iomlán ar phríomhsheirbhísí digiteacha;

27. ag leagan béim ar na buntáistí a bhaineann le samplaí dea-chleachtais a roinnt, ó réigiúin ar fud na hEorpa, de bheartais a cheadaíonn deiseanna inbhuanaithe maidir le hobair dhíláraithe chun a chinntiú gur gné bhuan é an cineál oibre sin san ionad oibre ar bhealach a uasmhéadaíonn tairbhí eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil;

⁽¹⁾ Iclaves agus Esade, *Study on post-COVID measures to close the digital divide* [Staidéar ar bhearta iar-COVID chun an bhearna dhigiteach a dhúnadh], Tuarascáil Deiridh, Deireadh Fómhair 2021.

28. ag leagan béim ar ról na scoileanna áitiúla agus réigiúnacha, na n-ollscoileanna, na n-ionad taighde agus na n-éiceachóras áitiúil agus réigiúnach maidir le páirt a ghlacadh i Moil Nuálaíochta Digití, nó fiú na moil sin a threorú, mar is minic nach ndéantar iad a chomhordú le beartais réigiúnacha agus a chuirtear amú eolas forleathan agus cumhacht inchinne; á chur in iúl, sa chomhthéacs sin, nach mór bearta a chur i bhfeidhm chun imirce daoine oilte a sheachaint agus go bhféadfadh an obair dhíláráithe, faoi dhálaí cothroma, a bheith mar chuid den réiteach, go háirithe i gcás ceantair faoi mhíbhuntáiste;

29. á chur in iúl go láidir gur gá níos mó a dhéanamh i dtaca le FBManna chun tacú leo agus iad i mbun próiseas na digiteála. Titeann siad taobh thiar de chuideachtaí móra a bhfuil acmhainní níos mó acu agus is gá tacar scileanna nua a fhorbairt. Ní mór an t-ualach riaracháin a bhaineann le rochtain a fháil ar chistí AE (ní hamháin i réimse na digiteála) do FBManna agus go háirithe do mhicrifhiontair a laghdú go suntasach. Ní mór na ceanglais riaracháin a bheith comhréireach le méid na cuideachta, agus a áirithiú ag an am céanna go gcaithfear go cothrom le húinéirí FBManna agus cistí AE á bhfáil acu⁽¹²⁾. Ba cheart don Choimisiún Eorpach tástáil FBM a dhéanamh ar na cleachtais reatha agus tograí a chur ar aghaidh chun an t-ualach riaracháin a laghdú go háirithe do mhicrifhiontair (e.g. díolúintí iniúchóireachta);

30. ba cheart dlúthfhairéachán a dhéanamh go háirithe ar leithdháileadh chistí na Saoráide Téarnaimh agus Athléimneachta (RRF) ar thionscnaimh dhigiteacha agus ar FBManna, agus ba cheart a mheas an bhfuil méid an chistithe a leithdháiltear ar FBManna comhréireach le rannchuidiú FBManna le OTI náisiúnta (agus réigiúnach);

An ríomhrialtas agus an athléimneacht dhigiteach

31. á chur in iúl go dtacaíonn sé leis an gCoimisiún Eorpach agus feachtas múscaite feasachta á chur chun cinn aige ar bhealach níos spriocdhírthe, chun aghaidh a thabhairt ar shaoránaigh, ar na hardáin ríomh-rannpháirtíochta atá ann cheana ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil, trí chomhordú níos fearr leis na Ballstáit agus leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha agus trí mhalartú dea-chleachtas;

32. á mholadh do na Ballstáit acmhainní sonracha a chur i leataobh do chur i bhfeidhm comhpháirtíochtaí poiblí príobháideacha, d'fheachtais ardaithe feasachta agus d'oiliúint chun na saoránaigh, na glúnta óga go háirithe, na gnólachtaí agus an earnáil phoiblí a ullmhú chun aghaidh a thabhairt ar an gcibearchoireacht mar shaincheist chothrománach maidir leis an gclaochlú digiteach. Ba cheart a áireamh sa chlár cistiúcháin tacaíochta iar-ghéarchéime infheistíochtaí a bhaineann leis an oideachas digiteach, an nascacht leathanbhanda, agus an trealamh riachtanach a fháil, chomh maith le hoiliúint múinteoirí le haghaidh cásanna den sórt sin. Ba cheart athbhreithniú cuí a dhéanamh ar an mbainistiú a dhéanfar ar ábhar an oideachais dhigitigh freisin, agus na dúshláin agus na fadhbanna a d'fhéadfadh eascairt as úsáid a bhaint as ábhar digiteach ar líne á gcur san áireamh;

33. á mholadh don Choimisiún Eorpach agus do na Ballstáit aghaidh a thabhairt ar bhacainní trasteorann rialála agus idir-inoibritheachta lena gcuirtear cosc ar chur chun feidhme iomlán an Mhargaidh Aonair Dhigitigh agus lena gcuirtear bac ar ghnó agus teicneolaíochtaí san Eoraip a mhéadú. Ina theannta sin, éascóidh na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha cur síos a dhéanamh ar mhúnla coiteann tríd an Ardán Leathanbhanda, mar shampla;

34. á mholadh go mbeadh idir-inoibritheacht na gcóras poiblí TF réigiúnach agus áitiúil leis na córais ar an leibhéal náisiúnta ina túsphointe d'aon tionscnamh digiteach, go háirithe i gcás inarb ann cheana do chaighdeán TFC an Aontais, nó do shonraíochtaí teicniúla coiteanna an Aontais. Ba cheart an idir-inoibritheacht a cheangal i gcónaí le neodracht teicneolaíochta na réiteach agus na seirbhísí chun gaibhní na ndíoltóirí a sheachaint; ina theannta sin, ba cheart tástáil FBM a dhéanamh le haghaidh aon seirbhís phoiblí dhigiteach a dhírítear orthu; ba cheart d'ionadaithe na n-údarás áitiúil agus réigiúnach a bheith ina gcomhaltaí de choistí ábhartha ar an leibhéal náisiúnta agus ról chomhairleacha a thabhairt dóibh i bpríomhthionscnaimh idir-inoibritheachta;

⁽¹²⁾ Dearbhú maidir le costais dhíreacha phearsanra d'úinéirí FBManna nach bhfaigheann tuarastal agus do dhaoine nádúrtha eile nach bhfaigheann tuarastal, tá siad bunaithe ar chostais aonaid atá coibhéseach le tuarastal do thaighdeoirí (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021_2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf).

35. ag leagan béim ar a thábhachtaí atá sé bogearraí foinse oscailte a bheith ar fáil agus, thairis sin, ar shonraí oscailte poiblí le haghaidh na dtacar sonraí ardluacha uile, mar a shainaithnítear iad i dTreoir (AE) 2019/102 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹³⁾ maidir le sonraí oscailte agus maidir le faisnéis ón earnáil phoiblí a athúsáid; á chur in iúl gur cheart a mheas freisin gur cearta digiteacha shaoránaigh an Aontais iad sin, chun a gcumhachtú a áirithiú; á chur i bhfios gur cheart eolaíocht na saoránach a chothú freisin agus, sa chomhthéacs sin, gur cheart na príomhphobail a mhapáil ar leibhéal an Aontais agus iad a threisiú dá réir sin, lena n-áirítear sonraí “áitiúla” a bhailiú chun faireachán a dhéanamh ar an gcomhtháthú digiteach, agus moltaí maidir leis an gcaoi ar féidir é a bhaint amach, ach gan a bheith teoranta dóibh sin amháin;

36. á áitiú, i gcomhréir leis an tuairim a d'eisigh CnaR le déanaí maidir leis an nGníomh um an Intleacht Shaorga, go leathnóidh an Coimisiún Eorpach an measúnú tionchair ar impleachtaí na dteicneolaíochtaí intleachta saorga do shaoránaigh, go háirithe do ghrúpaí leochaileacha, trí na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha agus/nó a n-ionadaithe a thabhairt isteach sa chomhairliúchán agus trí cheanglais trédhearcachta agus faisnéise níos déine a shainiú le haghaidh teicneolaíochtaí intleachta saorga ⁽¹⁴⁾;

Faireachán agus tomhas a dhéanamh ar na bearnaí digiteacha

37. á chur i bhfios go láidir go ndéanfaidh an Coimisiún Eorpach, in éineacht leis na Ballstáit, Eurostat, oifigí staidrimh náisiúnta agus an tAirmheán Comhpháirteach Taighde (JRC) méadú de réir a chéile, ach ar bhonn leanúnach, ar mhiondealú geografach na sonraí atá ann cheana a chur chun cinn agus go leathnóidh siad raon feidhme na faisnéise chun gnéithe den gheilleagar digiteach agus den tsochaí dhigiteach a áireamh i gceart. Beidh Coiste Eorpach na Réigiún rannpháirteach mar phríomhghníomhaí chun riachtanais na n-údarás áitiúil agus réigiúnach a chur ar aghaidh maidir le sonraí, faisnéis agus uirlisí oiriúnacha chun an aibíocht dhigiteach a thomhas;

38. á mholadh go bhforbrófaí córas láidir cuimsitheach de tháscairí áitiúla digiteacha lena dtomhaisfear an aibíocht dhigiteach mar chúlra don chinnteoireacht, lena n-áirítear mar chritéir chun acmhainní a chinneadh don chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach de réir bhrí Rialachán na bhForálacha Coiteanna atá i bhfeidhm faoi láthair;

39. á mholadh go n-oibreodh an Coimisiún Eorpach agus Coiste Eorpach na Réigiún i gcomhar le chéile chun Compás Digiteach a bhunú a chuirfidh an ghné chríochach san áireamh go nithiúil. Leis sin, beifear in ann bogadh ón measúnú ar an dul chun cinn ó thaobh na digiteála agus an chlaochlaithe dhigitigh san Eoraip go dtí éabhlóid an chomhtháthaithe dhigitigh thar chríocha.

An Bhruiséil, an 12 Deireadh Fómhair 2022.

Uachtarán
Choiste Eorpach na Réigiún
Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹³⁾ Treoir (AE) 2019/1024 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Meitheamh 2019 maidir le sonraí oscailte, agus maidir le faisnéis ón earnáil phoiblí a athúsáid (IO L 172, 26.6.2019, lch. 56).

⁽¹⁴⁾ Tuairim 2682/2021 ó Choiste na Réigiún *Cur chuige Eorpach maidir leis an intleacht shaorga – Gníomh um an Intleacht Shaorga (tuairim athbhreithnithe)*, rapóirtéir: Guido Rink (NL/PSE), a glacadh an 2 Nollaig 2021.